

Joukkoliikenteen kaluston laatututkimus keväällä 2021

568/08.01.00.07/2020 [Joukkoliikennekaluston laatututkimukset (JOLA)]

Hallitus § 82

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Osastonjohtaja Sini Puntanen, p. 040 501 3362,
ryhmäpäällikkö Marko Vihervuori, p. 09 4766 4382,
liikennetutkija Erika Rintamäenpää, p. 040 681 3025

HSL tutkii joukkoliikenteen kaluston laatua havainnointitutkimuksella. Poikkeamapisteitä kertyy, kun laadussa havaitaan poikkeama. Tulosten esitysmuoto on bussi-/vaunu-/junayksikkökohtainen poikkeamapisteiden keskiarvo. Mitä vähemmän poikkeamapisteitä on, sitä parempi on kaluston laatu. Eri liikennemuotojen tulokset eivät ole keskenään vertailukelpoisia johtuen kalust ominaisuuksista ja tutkittavien laatutekijöiden määrästä. Kevään 2021 tutkimuskaudella bussin, ratikan sekä metron tulos parani, ja lähijunan tulos heikkeni verrattuna viime syksyn tutkimuskauteen.

Bussikaluston kunto oli jälleen ennätyshyvä

Bussiliikenteen poikkeamapisteet olivat kevään tutkimuskaudella ennätysmatalat. Koko bussikaluston poikkeamapisteiden keskiarvo oli 11 pistettä, kun viime syksynä pisteitä oli keskimäärin 19. Poikkeamapisteet laskivat tai pysyivät samana kaikkien tutkittavien laatutekijöiden kohdalla verrattuna viime syksyyn. Yhdenkään laatutekijän poikkeamia ei esiintynyt merkittäviä määriä. Erot eri bussiliikennöitsijöiden välillä kaventuivat. Liikennöitsijöiden poikkeamapistemäärä oli keväällä enimmillään 18 ja pienimmillään 3.

Metro- ja raitiovaunukaluston laatu pysyi hyvänä

Raitioliikenteen tulos parani hieman kevään kaudella verrattuna viime syksyyn. Raitioliikenteen poikkeamapisteiden keskiarvo oli 8 pistettä, kun viime syksynä pisteiden keskiarvo oli 12. Puutteita löytyi edelliseen tutkimuskauteen verrattuna vähemmän ikkunoista ja enemmän istuimien kunnosta. Ero nivelraitiovaunujen ja Articien poikkeamapisteissä kasvoi hieman edelliseen tutkimuskauteen verrattuna. Nivelraitiovaunun keskimääräiset poikkeamapisteet olivat kevään kaudella 14 pistettä ja Articin 4 pistettä. Tutkituista raitiovaunuista 40 % oli nivelraitiovaunuja ja 60 % Articeja.

Metrolinjan tulos parani myös hieman verrattuna syksyn 2020 tutkimuskauteen. Metrojunan keskimääräiset pisteet olivat 16 poikkeamapistettä kevään tutkimuskaudella, kun viime syksyn kaudella pisteitä oli 19. Metrossa havaittiin jälleen eniten ikkunoiden ja ikkunanpielien sekä seinien ja tukitankojen poikkeamia. Eri metrojunasarjoista löydettiin erilaisia vikoja; M100:sta löydettiin eniten ikkunoiden, M200:sta lattioiden ja M300:sta seinien ja tukitankojen poikkeamia.

Lähijunakaluston kunto heikkeni selvästi istuimien siisteyden puutteiden vuoksi

Lähijunaliikenteessä tutkitaan Sm5-kalustoa, jota on kahta sarjaa. Kevään 2021 tutkimuskaudella molempien junasarjojen kaluston laatu heikkeni, ja ero kahden junasarjan välillä kasvoi selvästi. Lähijunien keskimääräiset poikkeamapisteet olivat kevään tutkimuskaudella 193 pistettä, kun viime syksynä pisteitä oli 43. Kuten aiemminkin, lähijunista löytyi eniten istuimien siisteyden puutteita. Kevään tuloksen

heikentyminen johtui lähes täysin siitä, että istuimien siisteyden poikkeamia havaittiin selvästi aiempaa enemmän. Istuimien siisteyden poikkeamat painottuvat voimakkaasti vanhempaan Sm5-sarjan kalustoon, jonka kankainen istuinmateriaali eroaa uudemman junasarjan nahkaisesta materiaalista. Vanhemman junasarjan istuinmateriaalin vaihdos tullaan tekemään viimeistään kesäkuun 2022 loppuun mennessä.

Taustatietoa tutkimuksesta

Kevään 2021 tulokset sisältävät 4 189 bussin, vaunun ja junayksikön havainnot. Havainnoista 73 % tehtiin bussiliikenteessä, 8 % raitioliikenteessä, 12 % metroliikenteessä ja 7 % lähijunaliikenteessä. Kevään tutkimuskausi ulottui tammikuun puolivälistä toukokuun puoliväliin asti, ja se toteutettiin normaalisti koronavirusepidemiasta huolimatta. Matkustajamäärät olivat tutkimuskauden aikana keskimäärin -23 % ja - 49 % pienemmät verrattuna vastaaviin ajankohtiin vuosina 2020 ja 2019, mikä on voinut vaikuttaa kaluston siisteyteen tai toisaalta kaluston puutteiden havainnoimiseen.

Tutkimuksen tuloksia hyödynnetään liikennöitsijöille maksettavien laatubonusten ja heiltä perittävien laatusanktioiden määrittelyssä, sekä kaluston laadun kehittämisessä. Kaluston laadunvalvonnan tavoitteena on parantaa matkustajan kokemaa laatua. Kaluston laadututkimus aloitettiin vuonna 2012, ja sen jälkeen myös asiakkaiden tyytyväisyys joukkoliikenteen kaluston laatuun on parantunut selvästi kaikkien kulkumuotojen kohdalla. Esimerkiksi kevään 2012 asiakastyytyväisyystutkimuksessa bussien siisteyteen oli tyytyväisiä 66 % vastaajista, kun taas keväällä 2021 tyytyväisiä oli 80 % vastaajista.

Ehdotus	Hallitus päättää merkitä kaluston laadututkimuksen kevään 2021 tulokset tiedoksi.
Käsittely	Asia käsiteltiin ennen pykälää 81.
Päätös	Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.